

Salıbay Şatmanov

(1932)

Salıbay Şatmanov, 1932 yılında Oş ili Lenin ilçesindeki Kızıl-Car köyünde kolhoz işçisinin ailesinde doğdu, S. Şatmanov, 1950 yılında Taş-Kömür şehrindeki Kırgızca eğitim veren liseyi bitirdi.

1951 yılında Calal-Abad'daki öğretmenler enstitüsüne girip, 1953 yılında mezun oldu.

Onun ilk şiiri 1950 yılında "Bolot Korgon (Çelik Kurgan)" adıyla eski Calal-Abad ilinin "Bol'şeviktik Col" gazetesinde yayınlandı. O tarihten itibaren şiirleri gazetelerde yayınlamaktadır.

S. Şatmanov 1967 yılında SSCB Yazarlar Birliğine üye oldu.

ESERLERİ:

Gül Deste (Çiçek demeti), (Şiirler ve manzumeler), Kırgızokupedmbas, Frunze, 1961, 127 s.

Cer ortosu (Yer ortası), (Şiirler), Bebekler için, "Mektep" Yayınevi, Frunze, 1965, 26 s.

Too süröttörü (Dağ resimleri), (Şiir), Küçük çocuklar için, Frunze, "Kırgızstan" Yayınevi, 1966, 53 s.

Gülbadam (Gülbadem), (Şiir), Küçük çocuklar için, "Mektep" Yayınevi, Frunze, 1967, 34 s.

Söz (Söz), (Şiir) "Mektep" Yayınevi, Frunze, 1968, 46 s.

Kızıl atka mingen nur cigit (Kızıl Ata Binmiş Nur Yiğit), (Deneme). Frunze, "Kırgızstan" Yayınevi, 1970, 49 s.

Altın toprak (Altın toprak), (Deneme), Frunze, "Kırgızstan" Yayınevi, 1976, 54 s.

Ata Mirası (Baba Mirası), (Şiir), "Mektep" Yayınevi, Frunze, 1972, 82 s.

Adamın Carığı Adamga Tiyet (İnsan İnsana Yardımcı Olur), Frunze, "Kırgızstan" Yayınevi, 1973, 58 s.

Dan cana ır (Tahıl ve Şiir), Frunze, "Kırgızstan" Yayınevi, 1975, 78 s.

Şiirler

AKIN CANA OKURMAN

Körbögöm can adamga calgan aytıp...
... Baygege kurç kılıçtay calañdatıp
koşposton,

koy artında minip barat
koyçuman eki butun salañdatıp.

Külüktün külüktüğün añdabagan
koyçuday,

akında da köñdöy, naadan
okurman tolup catat...

Poeziya
degendi degele az bilgen adam.

Cazmaker akındardın cabıragan
celdirme ırlarına bayır algan
okurman

okugusu kelbeyt tura
başkanı bayağı ele halturadan.

Oylonup,
oy cügürtüp talday algan
okurman gana ırdı baalay algan
boloor ele....
bolboso boor tolgoboy
bocomol sokkon sözdün baarı calgan.

Türköygö cakınıraak tüşünüksüz
körpende menen akın

üzgültüksüz
baylanış casay albayt!..

Poeziya
küçsüzgö kök deñizdey tübü tüpsüz.

ŞAIR VE OKUR

Görmedim can adama yalan söyleyip...
... (At) yarışa keskin kılıç gibi kanlı canlı
sokmadan,

koyun peşinde binip gider,
çoban iki ayağını sallandırıp.

Küheylanın yürüklüğünden anlamayan
çoban gibi,

şairde de içi boş, cahil
okurlar doludur..

Nazım
denileni oldukça az bilen adam.

Yazmacı şairlerin çene çalan
yeldiren şiirlerine alışan
okur

okumak istemezmiş ya
başkanı bayağı eski kavaf işinden.

Düşünüp,
akıl yürütüp değerlendirebilen
okur ancak şiire değer verebilen
olurdu...
olmazsa kafa yormadan
tahminle atan sözün hepsi yalan.

Cahile daha yakın anlamsız
Kör bende ile şair

devamlı olarak
ilişki kuramaz!..

Nazım
zayıf için mavi deniz gibi dibi dipsiz.

KÖK ZOOKA

Kök zookaday biyik, kataal tagdırım,
Bolbogondo, bir kişiçe bardırımın.
Biyiktikte kötörülüp zobolom,
Capıstıkta cerde kalat kadirim.

Maciröölük, maydalıktan üyülüp,
Döbö bolup ketpegen soñ, bügülüp.
Pas adamga bargıçaktı, cumuşun,
Casaar elem cakşı adamdın türünüp.
Cata kalıp körüngöngö calpaktoo,
Ce bolboso cetekçini kalp maktoo.
Abiyirimden alıs turat. Ansız da
Bolor akır bir kişiçe can saktoo.

Oşondonbu, colum katuu, köp cerde,
But tosuşat. Maksat - alga ötkörböo.
Döbö döbö boydon kalat. Bilbeyt ee
Buyurganın kök zookaga kök tiröö.

AKSIDAN ALAM IRIMDI

Aksıga!.. Aksıdagı Kara-Suuga,
Baramın, balınan ır caratuuga.
Tögülgön berekesi belen cerden,
Teginde mümkün emes kur kaytuuga.

Kanattaş kaptalında Sarı-Çelek,
Kölündö balık-ırlar süzüp cüröt.
Kalamım - kayırmagım, ak boor balık,
Ir uulaym köl ceeginde konup tünöp.

Bozbu-Ata başı - kündön eñsöö maga,
Barganday caponduktar Fudziyamaga.
Başında türmök bulut nöşörlötüp,
Bir tögüp ötsö boldu oy-sanaama.

Bayağı bala ubakta caz-küz konçu,
Uluu-Çer... uşu maga añız bolçu.
Köçürsöm, körkün ırğa ataganat,
Körgöndün kupuluna nagız tolçu.

Cugumu bolor emes ırdın dağı,
Cuurulbay Kızıl-Cardın topuragı.
Turbasa tuugan cerdin tabı kelip,
Oçogun boylop ırdın oturabı...

Baram da kaytam anan... kaytaarımda,
Caraşa alğanıma aytaarım da.
Aksını aytalbasam arman ele,
Aksının akın uulu katarında.

Baba-Ata, Padişa-Ata, İdiris-Ata...
Kim koydu eken bul attardı kıldırata?
El koyso tuura koygon ırlarımdan,
Ee bolsom kana oşentip men bir atka?!

MAVİ KAYA

Mavi kaya gibi yüksek, çetin kaderim,
En azından, bir kişi kadar varmışumdır.
Yükseklikte yükselip itibarım,
Alçaklıkta yerde kalır kaderim.

Gevşeklik, ukalalıktan toplanıp,
Tepe olup gitmedikten sonra, bükülüp.
Alçak insana varmaktansa, işini,
Yapardım iyi insanın sıvayıp.
Yatıverip önüne gelene yaltaklanmak,
Veyahut da patronunu yalandan övmek.
Vicdanımdan uzaktadır. Onsuz da
Olur şair bir kişi gibi hayat geçirmek.

Bundan mıdır, yolum kapalı, çok yerde,
Ayak çelerler. Maksat - öne geçirmemek.
Tepe tepe halinde kalır. Anlayamazlar
Nasip olduğunu mavi kayaya göğe yükselmek.

AKSI'DAN ALIRIM ŞİİRİMİ

Aksı'ya!.. Aksı'daki Kara-Su'ya,
Giderim, balından şiir yaratmaya.
Dökülen bereketi bolluk yerden,
Katiyen mümkün değil boş dönmeye.

Kanatlaş yan bağırında Sarı-Çelek,
Gölünde balık-şiirler yüzüyorlar.
Kalemim - oltam (benim), beyaz balık,
Şiir avlarım göl kıyısında konup geceleyp.

Bozbu-Ata başı - günlerdir arzu bana,
Vardıkları gibi Japonların Fudziyama'ya.
Başında yumak bulut sağanaklaşıp,
Bir döküp geçerse olurdu fikir-düşünceme.

Eski çocuk çağda bahar-güz konduğumuz,
Uluu-Cer... şu bana efsane olurdu.
Geçirsem, görkünü şiire ah ne güzel,
Görenlerin beğenisine tam dolardı.

Yararı olmazdır şiirin dahi,
Yoğrulmadan Kızıl-Car'ın toprakları.
Durmazsa doğum yerin sıcaklığı gelip,
Ocağını boylayıp şiirin oturur mu...

Giderim ve dönerim sonra... dönüşümde,
Aldıklarına göredir söyleyeceklerim de.
Aksı'yı anlatamazsam bir ukde olur,
Aksı'nın şair oğlu sıfatında.

Baba-Ata, Padişa-Ata, İdiris-Ata...
Kim vermiş ki bu adları sırasıyla?
Halk verdiyse doğru vermiş şiirlerimden,
Sahip olursam ne güzeldi böylece ben bir nama?!